

Reçue le 20.04.2022
Déclarée recevable
Président de la Chambre des Députés
(s.) Fernand Etgen
Luxembourg, 20.04.2022

Fernand ETGEN
President vun der
Chamber vun den Deputéierten
19, um Krautmaart
L-1728 Lëtzebuerg

Lëtzebuerg, den 20/04/2022

Här President,

Sou wéi den Artikel 80 vun eisem Chambersreglement et virgesäit, bieden ech lech, dës parlamentaresch Fro un d'Ministere fir Kultur, Interieur & Wunnéngsbau weiderzeleeden.

D'Schlass vun Eesebuer, dat zanter 2009 a senger Integralitéit ("les immeubles du Château d'Eisenborn, y compris le jardin et l'étang") als Monument national klasséiert a geschützt ass, steet anscheinend viru gréissere Verännerungen:

Virun e puer Wochen huet d'Gemeng Jonglënster en Avis aushänke gelooss, mat deem d'Bierger a Biergerinnen opgefuerdert goufen, sech zur "Démolition de la grange de l'ancien couvent de Eisenborn" ze äusseren. Gemengt ass de lénke Fligel vum Schlass a Bauhär ass de Fonds du Logement, deen zanter 30 Joer Proprietär vun de Gebailechkeeten ass. Een Deel vum Gebai soll ofgerappt an duerch en Neibau ersat ginn.

An hirem Avis schwätzt d'Gemeng vun der "Démolition d'une grange", während an den Accusés de réclamation vun der "Démolition partielle du Château d'Eisenborn" geschwat gëtt. Et handelt sech hei net ëm eng classesch Scheier, mee ëm Ställ, Wirtschaftsräim a warscheinlech och Wunnraum fir d'Personal.

De Fonds du Logement krut am Februar 2022 an engem Schreiwes vum Kulturministère matgedeelt, datt d'Demolitioun duerchgefouert ka ginn ënnert der Bedéngung, datt d'Fënstersténg, d'Encadrementer vun de Portaler an nach aner Hasteng versuergt solle ginn, wat kloer drop hindeit, datt et sech ëm eng stenge Konstruktioun, an net ëm eng einfach Scheier handelt. Wann all dës Steng solle versuergt ginn, sou kann een sech d'Fro stellen, ob et net besser wier, dës denkmalgeschützte Gebai stoen a renovéieren ze loossen.

Der Gemeng Jonglënster, déi hir Demolitiounsprozedur elo provisoersch gestoppt huet bis d'Fro vun der richteger Designatioun vum Niewegebai gekläert ass, sinn d'Hänn gebonnen: dat beträffend Gebai ass zwar Deel vun engem Monument national, awer am PAG net als solcht geschützt. Si ka sech deemno der geplangter Demolitioun net widdersetzen, mä héchstens dofir suergen, datt dat neit Gebai vun der Bausseform hir deem alen entsprecht.

An deem Zesummenhang wéilt ech de Ministeren dës Froe stellen:

1. Madamm Kulturministesch, d'Schlass vun Eesebuer ass als Ganzt geschützt. Ass et ze veräntwerthen, en Deel dovun ofzerappen, fir op der selwechter Plaz erëm eppes Neies opzeriichten? Wéi ass dat ze justifiéieren, och virum Hannergrond vun der Konventioun vu Granada, déi Lëtzebuerg 1985 ënnerschriwwen huet, a wou et dorëm geet "à éviter que des biens protégés ne soient défigurés, dégradés ou démolis" (Art. 4.2.)?
2. Madamm Kulturministesch, wéi ass et ze erklären, datt d'Bezeechnung vun engem Gebai sou schwiereg ass? Kann dat vläicht dorop berouen, datt sech net genuch mat der Geschicht vun de Gebailechkeeten ausernee gesat gouf?
3. Madamm Kulturministesch, am Februar hudd Dir dem Fonds du Logement Ären "Accord de démolition" ginn. Wéi ass dës Schrëtt nozevollzéien, well et sech jo em en Monument national handelt, an Dir gläichzäiteg betount, datt d'Fënstersténg, d'Encadrementer vun de Portaler an nach aner Hasteng versuergt solle ginn?
4. Här Logementsminister, de Fonds du Logement wëll, no laangem Hin an Hir, Wunnengen am Schlass vun Eesebuer ariichten. Wéi vill Wunnenge sollen hei entstoën? Wann et e Kapazitéitsproblem sollt ginn, da kéint een och den Daachstull nach ausbaue, well dee fréier méi héich war.
5. Här Logementsminister, wousou kann dës Projet vum Fonds du Logement net am Kader an am Respekt vun de besteende Gebaier geschéien? Ass d'Ofrappe vun engem Deel vun engem historesche Gebai an en Neibau ökologesch ze veräntwerthen? Wier et hei net um Staat mam gudde Beispill virzegoen an eng Virreiderroll am respektvollen Ëmgang mat eisem Patrimoine anzehuelen?
6. Madamm Inneministesch, ass et normal, datt de Klassement vun engem Gebai als Monument national keen Nidderschlag am PAG vun der beträffender Gemeng fënnt? Wéi vill esou Fäll ginn et? Wann dës Usus ass, misst deen Ëmstand net verännert ginn?

Mat déiwem Respekt,

CLEMENT Sven

Député

Äntwert vun der Madamm Kulturministesch, Sam Tanson, vun der Madamm Inneministesch, Taina Bofferding, a vum Här Wunnengsbauminister, Henri Kox, op d'parlamentaresch Fro n° 6079 vum 20. Abrëll 2022 vum Här Deputéierten Sven Clement.

1. De Site vum sougenannten Eesebuerer Schlass huet eng Geschicht, déi op d'mannst bis an d'Mëtt vum 18. Jorhonnert zrëckgeet an déi, am Laf vun der Zäit ganz wiesselhaft war, esouwuel wat d'Proprietairée wéi och d'Bauaktivitéiten ugeet. Et gouf etlech dozou geschriwwen. Nieft enger ausféierlecher Monographie a Buchform (*Un corps de biens connu sous le nom de Château Eysembourg* vum René Link) déi am Joer 2013 erauskoum, gouf am Kader vum aktuelle Projet och eng bauhistoresch Analys gemaach.

Wat de Site ugeet, hu mer et mat zwee verschiddene Gebaitypussen ze dinn. Fir d'éischt den impressionante Corps de logis, dee mat senger Volumetrie a Positioun, d'Plaz an d'Duerfbild staark a gutt markéiert. Donieft erkenne mer e laangt Ekonomiesgebai, dat mat kloerer, einfacher Ausféierung e gudden Géigespiller zum Haapthaus duerstellt. Onbedéngt z'ernimme sinn awer och d'Alentouren a besonnesch de Gaart direkt virum Corps de logis wéi och de Park hannert den zwee Gebaier.

Wat elo d'Zukunft vum Site ugeet, si mir vun enger Beliewung duerch neit Wunnen iwwerzeegt. Esou sollen am Haapthaus mat vill Suergfalt, nei Appartementer integréiert ginn. Wäertvoll Strukturen a Finitioune vun der historescher Innenarchitektur ginn dobäi respektéiert an am Verlaf vun der Restauratioun erëm integréiert. E puer Wunnunitéite ginn op de verschiddenen Niveaue verdeelt. Dëst geschitt mam Bäibehale vun der grousser historescher Opdeelung. Déi existent Fënsteren offréieren och all Garantie fir eng gutt Besonnung an Duerchlëftung.

Dat grousst Ekonomiesgebai bitt am Contraire zum Haapthaus awer net méi vill wäertvoll, respektiv authentesch Substanz. Effektiv huet et am Laf vun der Zäit schonn immens vill Verännerungen an och Verloschter erlieft. Bei engem schlimme Feuer am Joer 1975 gouf besonnesch vill Substanz verluer. No deem Groussbrand gouf d'Gebai erëm a vereinfachter Form erneiert. Bannen sinn nei Dallen am Stol an am Beton armé agezu ginn. D'Mauerkroune goufen nei opgesat. Déi stenge Frontoneë koumen net méi hannescht op d'Gauwen. D'Gespäer ass och komplett erneiert ginn. Deemno besteet d'Gebai haut aus groussen, einfache Maueren an engem riichten Daach. Nëmme ganz sporadesch ass nach deen een oder anere klengen Iwwerbleibsel a Form vun enger Baunot oder engem verschaffte Steen z'erkennen. Eng wierklech markant architektonesch Kompositioun ass awer net méi auszemaachen, a vill Strukture si verluer gaangen oder nei.

Dobäi kënnt, datt déi existent Dieren a Fënsteren duerch d'Bänk ouni Intérêt sinn an och net genuch Ouverture fir Luucht a Loft bidden. Et ass gängeg, datt bei enger interessanter aler Substanz vun deem Genre an esou Fäll nei Lächer bäigeschnidde ginn, am Respekt zum Bestand. Als Beispill kann een de realiséierte Projet vum Fonds du Logement am national protégéierte Bredimus-Haff zu Hënchereng ernimmen. No enger Analys vum historesche Reschtwäert vum Eesebuerer Ekonomiesgebai, huet sech awer erausgestallt, datt déi Démarche an dësem konkrete Fall net ze verdeedegen ass.

Deemno soll dee groussen urbanistesche Geste mat engem neie Gebai erëm opgeholl ginn. Och soll eng roueg architektonesch Identitéit definéiert ginn, déi keng optesch Konkurrenz zum Haapthaus duerstellt.

Dee Projet gouf 2019 an der Commission des sites et monuments nationaux virgestallt a krut och vun all de Memberen e positiven Avis. E ministerielle Bréif gouf duerno mat Datum vum 5. September 2019 un d'Bauherrschaft adresséiert. An deem Schreiwes gëtt de Projet, mat verschidde Bemierkungen zur weiderer Detailplanung autoriséiert.

2. Wéi schonn aus der Äntwert op déi éischt Fro ervirgeet, gouf sech ausféierlech mam komplette Site vum Eesebuerer Schlass ausernee gesat. Esou gouf, wéi schonn ernimmt, eng bauhistoresch Analys vun der Bauherrschaft beoptraagt, déi zu 100% vum SSMN subsidiéiert gouf.

Wat d'Bezeechnung vun deem betraffene Gebai ugeet, esou gëtt et am Intitulé vu mengem Bréif kloer mat „communs“ erëm geholl, wat sécher net falsch ass. Am lafenden Text gëtt dann d'Wuert „grange“ fir d'Ekonomiesgebai gebraucht, esou wéi de Fonds du Logement dat och a senger Ufro gemaach huet. Et handelt sech hei am gudde Sënn ëm eng populär-vulgär Bezeechnung.

3. D'Autorisatioun zum Ofrappe vum Ekonomiesgebai gouf viru kuerzem ginn. Virdrun hunn ech awer schonn a mengem Bréif vum 5. September 2019 mäin Accord zum eigentleche Projet ginn. Am Projet ass virgesinn, d'Encadrementssteng vun zwou Paarten an der Fassad direkt nieft dem Haapthaus (mat déi eenzeg nach markant Architekturelementer also), auszebauen an op der selwechter Plaz an dat neit Gebai z'intégréieren.

Wat elo allgemeng d'Steng vum ale Mauerwierk ugeet, hunn ech gefrot, déi um Site ze halen. Effektiv sinn ech der Meenung, datt se op ville Plazen am Gaart oder Park kënnen erëm gebraucht ginn. Et handelt sech ëm einfach Mauerbausteng, an awer denken ech, datt et besser ass, se *in situ* nei ze verwäerten, wéi se an de Concasseur ze geheien oder op d'Deponie ze féieren.

4. Am Kader vun dësem Projet wäerte 14 nei Logementer entstoën, soumat ass d'Kapazitéit déi de Gabarit hier gëtt, komplett ausgenotzt ginn.

5. De Projet ass am Respekt vum alen Härenhaus ausgeschafft ginn. Beim Projet vum Fonds du Logement wäert dat historesch wichtegt an z'erhalend Haapthaus mat engem Neibau amplaz vun der Scheier eng Eenheet bilden. Ee vun de Virdeeler vum Neibau ass, datt en energetesch gesinn, den héije Bedarf vum Härenhaus ka kompenséieren.

6. Den Artikel 38 vum ofgeännerte groussherzogleche Règlement vum 8. Mäerz 2017 iwwert de Contenu vun engem Plan d'aménagement général („PAG“) gesäit vir, dass déi national geschützte Gebaier am grafeschen Deel, respektiv am schrëftlechen Deel vum PAG duergestallt ginn.

Dëst ass awer eng reng informativ Duerstellung, där hiren Zweck doranner besteet, dass de Bierger drop opmierksam gëtt, dass et um Territoire vun der Gemeng Gebaier ginn, déi den Dispositiounen vum Gesetz vum 25. Februar 2022 iwwert de Patrimoine culturel ënnerleien.

Am Fall vun engem national geschützte Gebai beseet den Artikel 30 vum uewe genannte Gesetz, dass keng Aarbechten dierfen ënnerholl ginn ouni eng schrëftlech Erlabnis vum Kulturminister.

Wann deemno de Maître d'ouvrage eng Demolitionsgeneemegung ufreet, muss de Buergermeeschter vun der zoustänneger Gemeng sech u seng kommunal Gesetzgebung halen (PAG) an dës Geneemegung och ausstellen, wa se konform ass mam PAG, onofhängeg dovunner ob en nationale Schutz virläit oder net.

Dëst erkläert sech aus dem Grond, dass de Buergermeeschter zoustänneg ass fir Demolitiounsgeneemegungen op Basis vum Artikel 37 vum ofgeännerte Gesetz vum 19. Juli 2004 iwwert den Aménagement communal an den Développement urbain auszustellen.

De Buergermeeschter muss d'Demolitiounsgeneemegung ginn, wann d'Demande konform zum PAG an zum Bauterèglement ass, an dëst onofhängeg vun den Dispositiounen vum Gesetz vum 25. Februar 2022 iwwert de Patrimoine culturel. Déi national geschützte Gebaier ënnerleien och der Kompetenz vum Kulturminister wat hire Schutz ugeet.

D'Gemeng an d'Kulturministersch agéieren an hire jeeweilege Kompetenzberäicher. Deemno kann e Buergermeeschter eng Demolitiounsgeneemegung net aus dem eenzege Grond refuséieren, dass d'Gebai engem nationale Schutz ënnerläit.

Am Sënn vun der Rechtsécherheet ass et och net ubruecht, dass en national geschützt Gebai och nach eemol kommunal am PAG geschützt gëtt. Effektiv géing sou en duebele Schutzregime zu juristeschen Onsécherheete féieren, well d'Gemeng an de Kulturministère dee Moment fir dat selwecht Gebai kompetent wieren.

Et ass awer dem Maître d'ouvrage seng Responsabilitéit, dës Demolitiounsgeneemegung nëmmen z'exekutéieren, wann hie laut dem uewe genannten Artikel 30 eng schrëftlech Erlabnis krut vum Kulturminister, déi him geneemegt, Aarbechten um national geschützte Gebai virzehuelen.

Falls hien dës Demolitiounsgeneemegung exekutéiert ouni eng schrëftlech Erlabnis vum Kulturminister, riskéiert hien eng Geldstrof, déi laut dem Artikel 117 vum uewe genannte Gesetz vum 25. Februar 2022 bis zu 1.000.000 Euro héich ka sinn.

Lëtzebuerg, den 18/05/2022.

D' Kulturministersch

(s.) Sam Tanson